

ЖДАН ЛАСОВСЬКИИ

НА ЩОГЛАХ УЯВЛЕНЬ

TULA-online.org

EX LIBRIS

РОМАНА

ВОЛСЬКОГО

ЖДАН ЛАСОВСЬКИЙ
На щоглах Уявлень

Ласовський
1922

UKRAINIAN ARTISTS ASSOCIATION IN USA

ZHDAN LASOWSKY

I M A G E S

New York

1971

Preface: V. Hawryliuk
Editor: V. Davydenko

Cover: Zh. Lasowsky

Original drawings executed in India ink and
were created between the years 1965-70; word
images in 1970.

ОБ'ЄДНАННЯ МИСТЦІВ УКРАЇНЦІВ В АМЕРИЦІ

ЖДАН ЛАСОВСЬКИЙ

НА ЩОГЛАХ УЯВЛЕНЬ

Образи і Слова

Нью-Йорк

1971

Увідне слово і літературна редакція:

Володимир Гаврилюк

Мовна редакція:

Вячеслав Давиденко

Обкладинка:

Ждан Ласовський

Репродуковані твори виконані чорним і кольоровими тушами.

Образи постали в 1965-70 роках, Слова в 1970 році.

Образ і Слово Ждана Ласовського

Поезія, яку пропонує читачеві Ждан Ласовський, це начебто поетичний коментар його образотворчості. Мистець відчуває потребу доповнити словом те, що важко висловити плястичною формою. Між образами і поезією Ждана Ласовського існує своєрідний паралелізм форми і змісту – це безсумнівне. Мистець не зраджує поета ані поет мистеця в особовості автора. Творча інспірація в поезії і мистецтві Ласовського належить до того самого джерела.

Свої поетичні візії автор збірки "На щоглах Уявлень" висловлює компютерськими кодами – гієрогліфами гостро напруженої, але, мов сталь, холодної інтелігенції, і, на нашу думку, це саме визначає її вииняткову оригінальність. Слово в його поезії – це елемент найскладніших перетворень і ускладнень, що у висліді творить з неї поезію філологічної хемії, насажену емоціями та драматизмом. Маловажно, чи це сюрреалістична чи експресіоністична героомантика, що її видава вичаровує перед автором його примарний "альтер его".

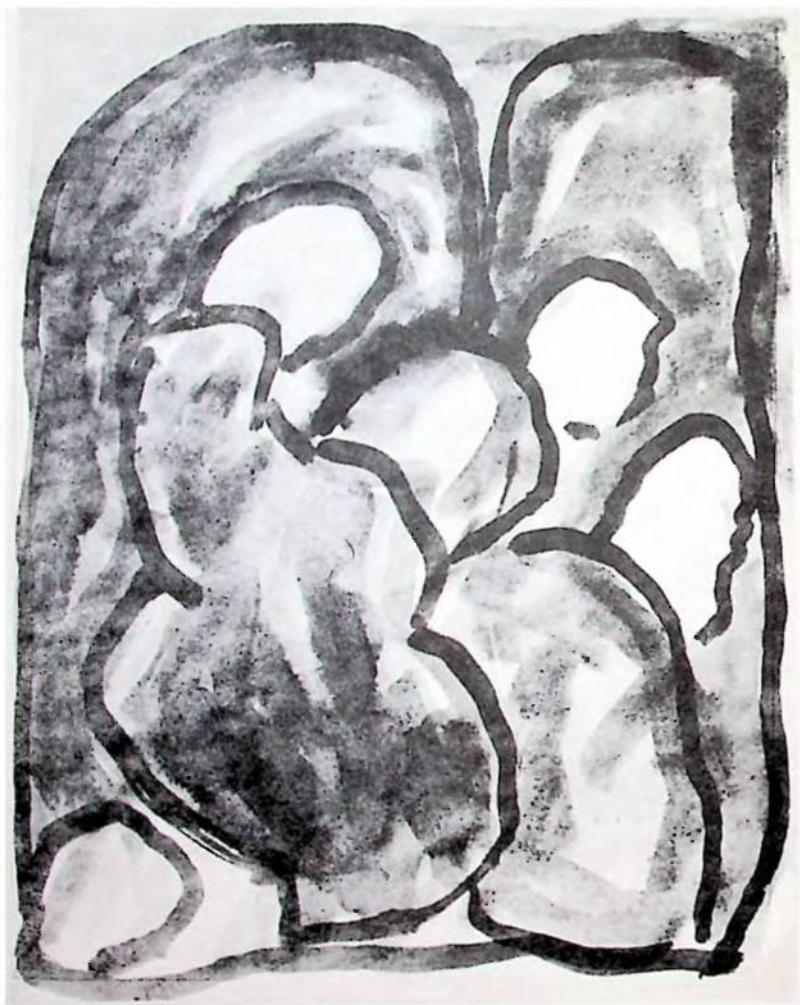
Наличками літературних напрямків гратися вже навіть нецікаво. Важливіше тут усвідомити, що в українську поезію вступає нова творча генерація; і мистець Ждан Ласовський один з її сміливих і талановитих піонерів.

Володимир Гаврилук

Друзям і дорадникам у моїй творчій праці:

*Володимирові Гаврилюкові,
Вячеславові Давиденкові,
Михайлові Черешньовському*
цю збірку присвячує

Автор

МАНДРІВНИКИ

Стояв чорно-білий день.

*Довгі, стомлені вулиці котилися,
мов незакінчена симфонія електронних інструментів.
У зливі арпеджо бродив мандрівник поміж
жорстокими будинками.*

*Регіт атональних кольорових гам
линув до мандрівника з будинків,
з яких сипалися пронизливі погляди мертвих
очей на нього.*

*Їдкий вітер бив заблуканого по душі своєю порожньою
темрявою.*

*Заграв на інструменті розпачу мандрівник, позичаючи в
Бетговена клявіші.*

Нотами, нотами бив об жорстокі будинки.

*Купалася місячна соната переінакшених споруд у
ранковому світлі вуличного семафора.*

*Червоні паростки сонця
боролися з мандрівником,
виїдали з нього душу,
душу темряви порожнього світу.*

ЕПІТАФІЯ НА СМЕРТЬ А.МАЛЮЦИ

*Барабанно вибивали симфонію
сталеві краплі дощу.
Плакала вода ієрогліфами по
прощальному шляху Людини.
Застиг помаз пензля в повітрі.
Замовкли перервані палітряні акорди.
Розлилась чорна фарба по білому полотні
життя Людини.*

*Гули барабани мокрого акорду,
лопотіло полотнище життя Людини.
Вода плакала над ієрогліфами життя Людини.
Слалася дорога перед Людиною,
і тоді хитався світ. Пензель приречений
малював тоді дійсність потойбічного.
Палітра потопала в кольорі проминулого
життя Людини.
Стелиться в далечінь білим полотном позірне
життя Людини.*

У БІЛОМУ НЕБІ

*Клуби диму морських рейсів
обвішували щогли кораблів.
Якорі сушили зуби на хребтах
казкових буксирів.
Жалісно заводить трюмбон пароплава.
Пристань губиться у вирі спогадів
морської палітри.*

*Бронзовим кристалом виверчує свердло свої
мотиви.
Сивими нитками зшиває історію
нового світу Бог.
Нечуваною геометрією падають останні
промені сонця на німі залишки цивілізації,
на сторінці книжки Гаїку.
Каміказе летить у безвість червоного сонця
у білому небі.*

ПРОЩАННЯ З ГІЛКАМИ ЩОГОЛ

*Подірвані сині вітрила
прощалися з гілками щогол.
Ті відлітали в далеку близькість
червоної вежі.
На них чекали болотняні акули,
скомпоновані закарлюченою нотою
вудки невизнаного композитора.*

ПЕРКУСІЙНА МУЗИКА

*Індустріальним грюкотом
душиться машина.
Бронзовим намулом спливає стрічка
невизначного задуму.
Вп'ялися рвані очі в
вибухи газів зелених.
Гук перкусійних строф
топче поліхромовий Місяць.*

МУЗНКА

*На катафальку нот лежало фортеп'яно,
квітучі розв'язки акордів стояли
довкола замовклого інструмента.
Плакали тетракорди, пентаграми сиділи,
скручені з жалю, пищала з розпачу сопілка.*

*Ховали фортеп'яно на розі вулиці романтизму.
Засипали могилу музичними розписами.
Ставили віоліновий ключ, як розв'язку до вічного
життя музики.*

ПАЛЬЦІ СКРИПАЛЯ

*Скляними очима
зорить на скорочений світ,
спорожнявіле обличчя нової цивілізації.*

*Скрипка Вівальді танцює
по блискучих плитках минувшини.
Мінляються "чотири пори року"
під доторками пальців скрипаля.*

САТАНИНСЬКА МЕСА

*Виють музейні леви,
ревуть у мокрі коридори
чортячої церкви.*

Збувається на зеленому камені сатанинська меса.

*Закам'янілі неньфари чарують час,
що, заворожений, подався в майбутнє.*

*Мужії з Метрополітального Музею
співають хорали, перегортаючи картки Книги Мертвих
з-над повноводого Нілу.*

*Саркофаг грає сакральню на сопілці, споглядаючи
на мужію kota з гострими вузами та рубіновими
очима.*

ПАТЕТИЧНА СОНАТА

*Здривнувся акорд від власного
звучання.*

*Мрійно розливається гама по геометрії
магічного пера.*

*Карнавалом кольору грають промузичені
ноти Бетговена.*

*Заводить фіктивні бої соната
з тасмним слухачем.*

*Мчать в поспіху пальці, губляться
мазки сонати, зоваять рештки атональних
форм в труну нежданого фіналу.*

ХОРАЛ

*Жовті ноти ковтали органи людських голосів.
Пентаграми ритмом лилися по нотах
лункого контрапункту.
Сині ченці жалілися молитвами
білій катедральній будові.
Крізь віолінові та басові ключі виглянув Палестріна
і зник в білих челюстях паперу.*

КОНТРАПУНКТИЧНЕ

*Розлилося у мряці
чорнило свідомости.
Різноручно заграли оркестри
біоморфного павутиння.
В алеях нетерпіння шукає себе
струмок життя.*

МАЗОК ВОХРОЮ

*Вохра танула на сонці
кармінової комети з учорашнього дня.
Струни гітари сипали нотами під
тупіт жовтих листків,
що стелили дорогу
чорному коневі з похороку
розбіленої вохрової фарби.*

ПОГЛЯД З ТЕРАСИ

*Мчить небо чорними кіньми.
Вітрові язики лижуть червоні будинки.
Телевізійні антени розмовляють померклими образами.*

*Сезанові мазки глузують зеленим наврочуванням
з теплочервоних коробок міщанського побуту, закладеного в
цеглу.
Сліпі вікна гріють останнє проміння безкровного
сонця.
Стоялено звисає міст, затиснений димом жорстокої
цивілізації.*

АБСТРАКТНЕ

*Побігли сині вислови
холодними нейронними хребтами
абстрактної ідеї.*

*Шуміли погляди тисяч
білих очей.*

*Повзли, як мурашки, темною вулицею
буття прозорі краплини, уривки
уяви.*

З АНДСЬКИХ ГІР

*Червоний день повис кам'яною сльозою,
а розтерзане повітря пливло між котячими
голівками синіх доріг, твоїх доріг, мандрівнику.*

*Голки стерилізованої туги за простором шила
павутинням думки.*

*Кам'яна сльоза котилася червоним днем
по стодах Анд.*

*Кондор бавився сонцем, запозиченим о першій годині
червоного дня.*

АРГЕНТИНСЬКИЙ МОТИВ

П'яні крики хмар
розривають списами індіанки
Такварі.
Білі коні-примари гржуть
в сопілках Такварі.

Ховаються між гадками конкістадорів
покручені провулки Коррієнтес.
Мчить по будинках столиці,
співаючи, дух Мартіна Фієрро.
Метає дивовижні тіні Дон Сегундо
Сомбра на провулок Коррієнтес.

Злітає вертолетом потяте галуззя
ча геометрію зимового бруку.
Потопаять у червеному танго
вулиця, дома та мрії портенья-тубільця
за тужливими нотами бандонеона.

ПРО ЗАВТРА

*Люди бродили,
відвідували власні душі,
які висіли на релях щогол
атомових кораблів.*

*Довговолосі привиди тонули
в сірій кислоті життя,
яке сповіщало їх
про завтра, що об'явлене
людям, які відвідують
власні душі
на релях атомових кораблів
потрощених щогол.*

*Чужинче, сповісти Завтра,
що Сьогодні померло в неславі.*

*Життя виникало з пігулки,
яка надихала сталеві мозки.
Вони зникали в невидимому димі
колишнього дня.*

*Довговолосі привиди тонули
в вишуканих солодощах смерти.
Співала їм вона
про завтра, яке покажеться
людям, що не відвідують
власних душ
на релях забутих атомових кораблів
потрощених щогол.
Чужинче, сповісти Завтра,
що сьогодні померло в неславі...*

УРБАНІСТИЧНІ МІНІАТЮРИ I

*На попрощеному небі
будували новий світ,
валився він.
Посохли квіти,
завмер місяць,
живе срібло полиняло.*

*Ледяники пили
кришталеву воду,
квіти перлилися росою
в модерній галерії пережитого
мистецтва.*

*Центральний парк
постріляли гангстери
водняними пістолями.*

*Озеро вкрав
куратор образів Пікассо.
Став звичайною наліпкою
музей.*

*Вчора проковтнули тридцять
покручених вулиць,
котячі головки нявчали під час
операції.
Вона не вийшла.*

*Заливали смолою
роти сталевих рур,
сміялися з журавля
сталеві зуби,
вибиті камінням.*

УРБАНІСТИЧНІ МІНІАТЮРИ II

*Перестав дихати
паровий двигун.
Видирали газові кишки
будівничі темних печер,
щоб зсвєтра покінчити з життям
останнього хвоста
нью-йоркської підземки.*

*Джаксон Поллок
став на баньку живих хробаків:
нечуваний успіх.*

*Шкірило задимлені клявіші
фортеп'яно.
Музичний модель завертівся
і повісився на останній
ноті пентаграми.*

*Щедро дарували переживання
на П'ятій евню.
Підійшов до продавця прошак.
Він зник, але на дорозі
появилися сліди іхтіозавра.
Музей природи
малював хтось на зелено
синьою зубочисткою.*

ВОСЬМА ВУЛИЦЯ

*Восьма вулиця
плавала в хмарах
зелених димів фабрик та марівани.*

*Зелені дими розвівалися,
стаючи зеленими людьми,
які пили зелену воду
на розі Восьмої вулиці.*

*Мудрі професори, окутані в дитинство,
в своїх портфелях шукали загублений
ключ знання.*

*Віртав їх зелений дим, коли переходили
Восьмою вулицею, шукаючи ключ
знання.*

*На пішоході сидить
злиняла подоба людини, між пальцями крутить
вона своє життя, своє сьогодні, завтра та вчора.
Вони ніколи не стануть дійсністю
у змісті куцої папіроски маріґвани.*

*Лунають співи в зеленому димі: —
Людські подоби хитаються в ритмі глухої порожнечі
маріґвани.*

*Примара
впала, придавлена хмарою дійсності.
Біля неї розбите на кусні лежало її
сьогодні, завтра та вчора, яке ніколи не
сталось.*

РУНІЧНИЙ ЗАПИС

*Срібний гідрант
обсипав чорні постаті
золотою водою погорілого банку.
З відламків розбитої платівки рок-н-ролл
виринають поламані руки, виливають покалічені усмішки
побиті зеленими пляшками.*

*З притусклого вікна
дивлюся на дно вулиці.
Хребет її палає в радіаційних
поцілах з Місяця.
Важкі чоботи робітника
видавлюють шкіру пішоходу рунічним записом.
Кремезними руками чавить він
блискавки та громи пневматичного свердла.*

ФАБРИКА

*На олив'яному бруку,
в охровому димі ідей
відкрито фабрику.*

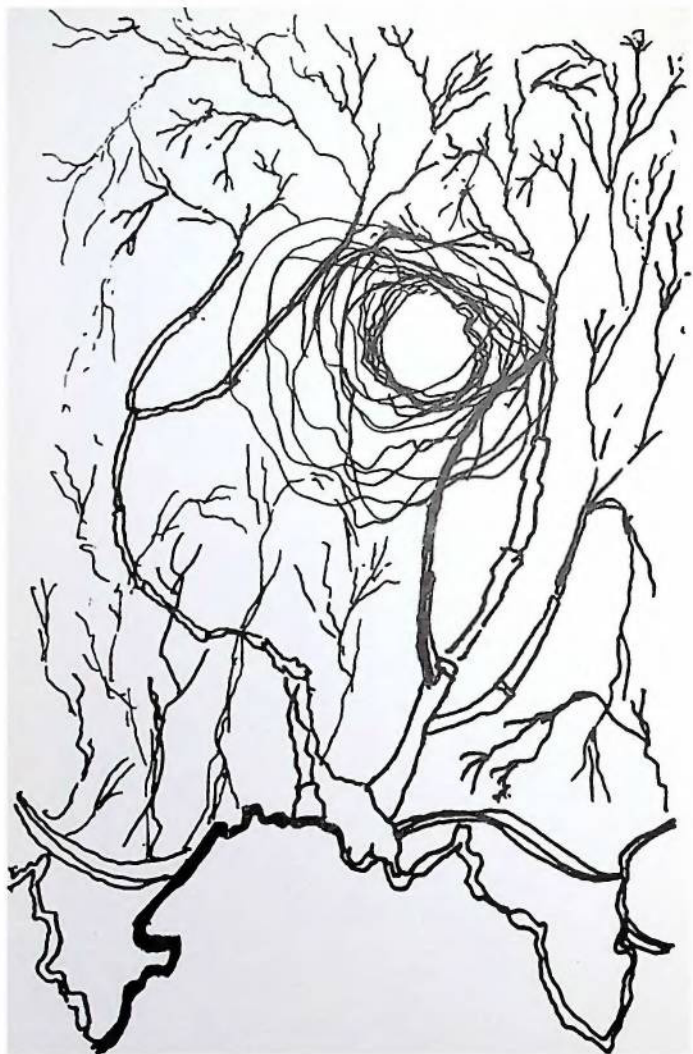
*Задумано стирчать хоботи-комини.
П'ють охрові хвилини фабрики
мовчання.*

*Тихо волають машини задумів,
думають порожніми ідеями про
брук, де викарбувана ідея фабрики.*

ПІД ІРЖАВОЮ РІКОЮ

*Малий літак нудьгував в імлі
над каналом індустріальної ріки.
Спливала вона багряним світлом
поперед зелено-жовтим берегом.
Берег простягав облиті нафтою руки
до хмар. Вони готували
електронну помсту над малим літаком,
який безвинно нудьгував в імлі солоної
нафти, вирізаній з газети.
Її читали люди в підземці під
іржавою рікою.*

ПАРК

*Зелений парк
став об'єктом нападу
модерних пекучих форм,
яких сам Пікассо не розумів.
Залиті цементом думки архітекта
стали нісенітницею.
Дерево впускало коріння в форму,
запроектовану в мистецькій школі.*

ДИМ

*Хворі листки забальзамованих квіток
дишуть металевим повітрям охолоджувача.
Миршавий вазонок пнеться до вікна, переганяє
чорний дим зоплілих жовтих папіросок.*

*Стиснуті штаби синього неба прикручено шрубами до
полету.
Трикутні візії космосу, небесні кадовби...
Гордий газоліновий подих ракети.*

*Хромований птах кусається з мітичними мешканцями неба.
Відлуннями труб вітру дмуть порожні подуви
стратосфер, прошиті гарпуном необачного літуна.
Рев турбіни змагається з мокрими громами
та блискавками дитячої пістоли.*

СОНЦЕ

*Великий нуль обчислень телескопних
пульсує вогненним ритмом під паличкою часу,
стріляє теплом на планету природи, різьбить
час на обличчях годинників старовини.*

ЖОРСТОКЕ СОНЦЕ

*Жорстоке сонце
висушує пару з сердець
зелених творінь природи.
Жорстоке сонце атомовими строфами
кричить понад симфоніями геометричного ладу.*

ВТОМА

*Пом'ята ганчірка людини
прилипла до лиця дір'явої реклами.
Свідомість спливала дощем по червоних
пожежах.
Смій погляд ряхтів зеленим світлом
в саркофагах вилинялої уяви.*

У ПРИСМЕРКУ

**Розтягує години
фігура, втиснена в стіну нудьги.
Вохрянний присмерк падає хвилинами
на змуджену фігуру.
Чатує нудьга на заблуду.**

ЗАХІД

*Спазматично стріпує місто порох
денного світла.*

*Пекучими пальцями сонце ловиться за
теплі форми мовчазних будинків.*

*Скотилося сонце за гамір
цементового мурашника.*

*Мовчазні будинки стріпували
золотий порох з себе чорнильним
пером ночі.*

БЛАГАННЯ

*Постаті жорстоких митів
благали Невідомого, щоб дав їм ключ
до самого себе.*

*Лили слюзи, слали прокльони, проклинали
руку, яка їх створила китайським пензлем.
Благали різнокольорові краплі фарби, щоб
визволили їх від критичного ока Невідомого,
який їх убгав у світ несусвітньої рами.*

РОЗМОВА

*Гадюками повзли слова.
Бліді вислови танули під
тяжінням пурпурових думок.
Лице прожектором проникло
мряку постарілої колекції витертих
фраз.
Сліпо очі шукають потрібного
мотиву в покручених вулицях
на периферії нервової системи.*

НА ПОХОРОНАХ СТАРОГО МУРИНА

*На зеленому полотні
широкими цяпами
розлилися
настрої, думки та переживання
темної ночі Гарлему.*

*Гули понуро органи
на похоронах старого мурина.
Солом'яні капелюхи колисалися
в алькогольних видихах.
Над білими капелюхами муринів
витає дух Дарвіна.
Землю квітчали колючі зорі.*

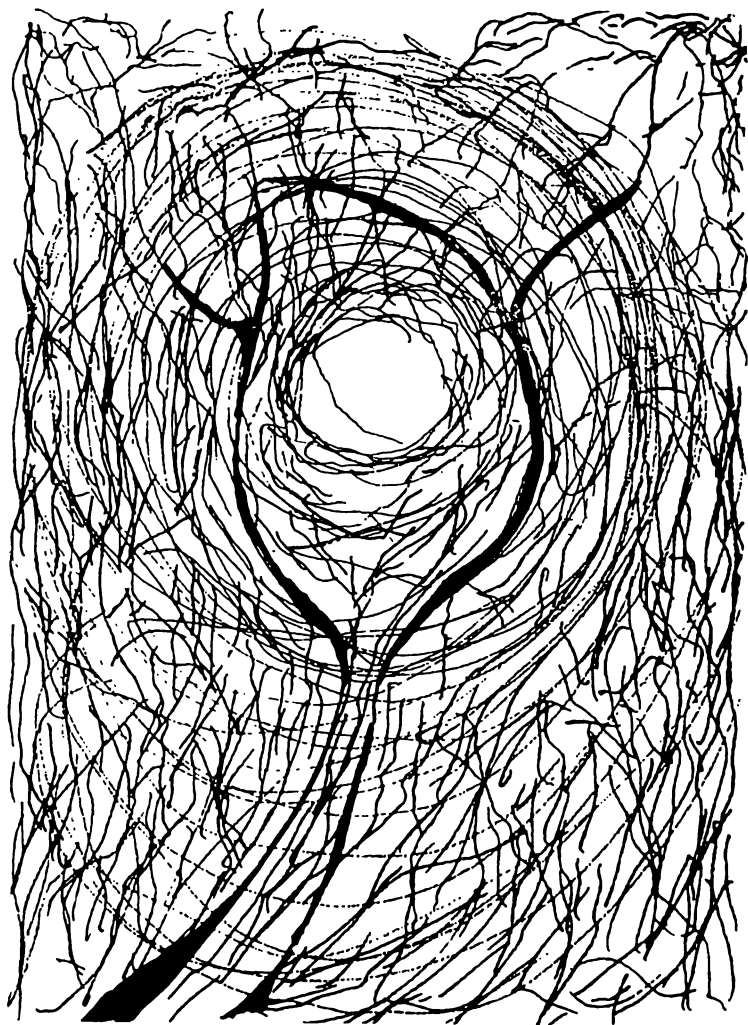
БУНТ

*Бунтарські ідеї прорвали
мури заков'язлого режиму стилів.
Їрба садовила на повітряний престіл
червоного ведмедя
з незрячими очима.*

ВИД НА ГЛЕН ФОЛЛС

*Сталеві піни хмар
спливали фіолетовими ріками в пірамідні споруди.
Теплі слова перехожих плавали в
незаторкненому іржею 20-го століття
клаптику зеленого поштового значка.*

ПРОВІНЦІЙНЕ

*Калейдоскопом життя грається
природа.*

Золотим медальйоном звисає сонце.

*Колиється медальйон ритмічно,
гіпнотизуючи геометричні вислови архітектів,
в трансі холодного подиху.*

СИНЯ КНИЖКА

*Передо мною поклали синю книжку.
Гортаю картки, сповнені пригод
ботаніки життя.
Друк чорною бактерією повзе в мій мозок.
Крилаті слова летять поза межі досяжного світу.*

ГРОТЕСК

*Оживає амулетна ящірка.
Нервова система схвилювалася.
Роботи перекидаються спорошкованими снами
з зелених коробок 19-го століття.
Поволі топиться насонна пігулка в
золотій чаші всечасся.*

*Спросоння вистрибують іхтіозаври.
Затертими слідами немовлят
скелети сходяться на прохід.
Викарбувані очі давуна запрошують людей
танцювати під ритм черепашиних тріолей.*

ПРИРЕЧЕНІСТЬ

*По сталевих планетах
загублений пісок Сагари шукав
вічного відпочинку.*

*Зотлілі квіти місячного узбережжя
запрагнули квітнути ще один раз, щоб
гланути на захід кривавого Марса.*

*Біля роздоріж синьої зірки
зустрілися метеори.
Червона комета танцювала танго їм.*

*Місяць метав летючі тарілки,
байдуже прислухаючись, як земля стогнала,
поки розтерла її на порох власна
невблаганна приреченість.
З відчаю земля сталевим порошком
полинула в Галактику п'ятивимірних світів.*

СОБОР

*Зійшлися ікони, посвячені
чебрецевою водою.
Копула гріла думки святих
постатей, зарисованих пером літописців
на вічність.*

*Синя жряка співу
цілувала воєкі фрески думок про
вічне життя, про Бога, який
Він різний, хай на всі лади
мальований.*

